

DOCUMENTE

Afirmind plenar idealurile de libertate și unitate națională ale poporului român într-unul din momentele hotărâtoare ale istoriei sale, revoluția de la 1848 se evidențiază prestigios în perspectiva celor 140 de ani care s-au scurs de la desfășurarea ei. Piatră de hotar dar și început de drum, deoarece în deceniile următoare în temeiul programului ei a fost realizată România unitară și independentă.

În această perspectivă, evocând memorabilele evenimente ale anului 1848 se înscriu și preocupările de a oferi cercetării științifice noi și revelatoare mărturii, în marea lor majoritate inedite.

Sursele cel mai des utilizate au fost rapoartele consulatelor străine din Principate către ministerele de resort din Franța, Anglia, Austria, Prusia cu un conținut foarte variat care se referă îndeosebi la: politica de menținere a „statu-quo-ului” — reglementat prin Regulamentul Organic — adoptată de cabinetul de la Petersburg, interzicerea accesului „Gazetei de Transilvania” în Moldova și Țara Românească datorită caracterului revoluționar al articolelor publicate, influențarea populației din Principate de „mișcarea naționalității române” din Transilvania, măsurile represive ale domnitorului Gheorghe Bibescu pentru a împiedica declanșarea revoluției, derularea evenimentelor revoluționare din Țara Românească, acțiunile întreprinse de Guvernul provizoriu pentru recunoașterea sa de către marile puteri și măsurile luate pentru desființarea servituțiilor feudale și impropietărirea țăranilor, starea de spirit a maselor populare, intervenția trupelor otomane în Țara Românească, represaliile împotriva frunțașilor revoluționari și a populației.

Citeva documente interne ne fac cunoscute frământările de la sate pentru pământ și măsurile întreprinse de autoritățile de la București.

Pentru Transilvania, documentele — datind de la sfârșitul anului 1848 și începutul anului 1849 — cuprind informații privitoare la starea de agitație a populației românești, conflictul armat dintre trupele maghiare și Regimentul grăniceresc de la Năsăud, măsurile represive luate de maghiari pentru „pacificarea” comitatului Cluj.

Acelorași evenimente li se circumscriu și documente bănățene.

Izvoarele documentare pe care le dăm publicității dovedesc unitatea revoluției române, participarea largă a maselor populare la evenimente, dar și poziția reacționară a marilor imperii față de dezideratele legitime exprimate de revoluționarii români la 1848.

Selecția, transcrierea și traducerea documentelor au fost făcute de: Abrudan Paul, Bucur Teodor, Bulz Ileana, Ciocan Eugenia, Damian Ancu, Moț Fiberiu, Popescu Anca, Rădulescu Eleonora.

1

1848 martie 27/ aprilie 8, București. Raport al consulului general al Franței la București, de Nion, către Lamartine, ministrul afacerilor străine al Franței, în legătură cu atitudinea cabinetului de la Petersburg față de evenimentele revoluționare ale anului 1848.

Agence
Consulat Général de France dans les Principautés
Valachie et de Moldavie
Direction Politique

Bucharest 8 Avril 1848

Monsieur le Ministre,

La poste d'hier a apporté au Consul général de Russie un document, dont je ne connais pas encore d'une manière précise la forme et la teneur mais dont la substance m'a été communiquée par une voie digne de toute confiance. Après un préambule dans lequel on s'attache à combattre les principes qui ont servi de base aux grands changements politiques récemment accomplis dans l'Europe occidentale, le Cabinet de St. Petersbourg déclare qu'il ne tolérera, dans les Provinces de l'Empire ottoman, placées sous le protectorat de la Russie, aucune innovation contraire au vœu des traités, aucune atteinte à l'ordre de choses établi par le Règlement organique. Il recommande aux deux Hospodars de suivre, avec la plus grande exactitude cette ligne de conduite et annonce que l'Empereur est formellement décidé à réprimer par la force des armes toute tentative révolutionnaire.

Ces instructions ont été mises immédiatement sous les yeux du Prince Bibesco, par M de Kotzebue, qui a d'ailleurs, pris soin (conformément aux ordres de sa Cour) d'en donner connaissance à quelques-uns des principaux personnages du Pays. Si je parviens à en obtenir une copie, je m'empresserai, Monsieur le Ministre, de vous la transmettre.

On dit que les autorités turques des provinces voisines du Danube ont demandé ici des renseignements sur la situation politique des Principautés, en même temps qu'elles demandaient des ordres à Constantinople, touchant l'intervention qu'elle pourraient avoir à exercer éventuellement.

Il ne s'est passé ni à Bucharest ni dans le reste de la Valachie, depuis la date de ma dernière dépêche, rien que soit de nature à fixer l'attention du Gouvernement. L'agitation des esprits semble se calmer, sans que le Hospodar ait jugé à propos de recourir aux mesures préventives qu'il croyait indispensables il y a à peine huit jours.

La session de l'Assemblée générale est close.

Je suis, avec respects, Monsieur le Ministre, votre très humble et très obéissant serviteur,

D. de Nion

À Monsieur de Lamartine, Membre du Gouvernement provisoire, Ministre des Affaires Étrangères

Arh. St. București, colecția Microfilme Franța, r. 1, c. 46—48 (Ministère des Affaires étrangères, Archives diplomatiques, Turquie, vol. 5). publicat în *Anul 1848 în Principatele române. Acte și documente publicate cu ajutorul comitetului pentru rădicarea monumentului lui Ioan C. Brătianu*, tom. I, 1821—1848, iunie 20, București, 1902, p. 175—176.

Traducere

Agenția Consulatului General al Franței
în Principatele Valahia și Moldova
Direcția politică

București 8 aprilie 1848

Domnule ministru,

Poșta de ieri a adus consulului general al Rusiei un document a cărui formă și conținut nu le cunosc precis dar a cărui esență mi-a fost comunicată pe o cale demnă de toată încrederea.

După un preambul în care sînt combătute principiile care au stat la baza marilor schimbări politice petrecute recent în Europa occidentală, cabinetul de la Petersburg declară că nu va tolera în provinciile Imperiului otoman aflate sub protectoratul Rusiei nici o schimbare contrară

hotărîrii tratatelor, nici o lezare a rînduieiilor stabilite de Regulamentul Organic. El recomandă celor doi domnitori să urmeze cu cea mai mare strictețe această linie de conduită și face cunoscut că împăratul e ferm hotărît să reprime prin forța armelor orice încercare revoluționară.

Aceste instrucțiuni au fost arătate imediat prînțului Bibescu de către domnul de Kotzebue care de altfel a avut grijă (conform ordinului primit de la curtea sa) să le aducă la cunoștința unora dintre principalele personalități din țară.

Dacă voi reuși să obțin o copie, mă voi grăbi, domnule ministru să v-o trimit. Se spune că autoritățile turcești ale provinciilor de lângă Lăneare au cerut lămuriri aici asupra situației politice a Principatelor cerind în același timp la Constantinopol ordine referitoare la intervenția pe care eventual, ar putea-o face.

Nici la București, nici în restul Valahiei nu s-a mai petrecut de la ultima mea depeșă nimic care să atragă atenția guvernului. Agitația spiritelor pare să se calmeze fără ca domnitorul să fi considerat necesar să recurgă la măsurile preventive pe care doar cu 8 zile în urmă le credea indispensabile.

Sesiunea Adunării Obștești s-a încheiat.

Sint cu respect, d. Ministru, slujitorul dumneavoastră prea umil și prea plecat d. de Nion

2

1848 mai 12/24, Iași. Nota secretarului de stat pentru afaceri externe al Moldovei, V. Beldiman, către Agenția diplomatică a Austriei la Iași, privind interzicerea accesului „Gazetei Transilvaniei” în Principatele Române datorită caracterului revoluționar al articolelor publicate.

No. 992

Iassy, le 12/24 Mai 1848

Depuis quelque temps la Gazette de Transylvanie ouvre ses colonnes à des publications inquiétantes pour la tranquillité et le bien être dont les principautés n'ont cessé de jouir jusqu'à ce moment sous les auspices du bon ordre qui a constamment présidé à ses relations commerciales avec les pays étrangers.

Le gouvernement valaque intéressé à faire regner au milieu des populations qui lui sont confiées une paix salutare, a défendu en Valachie l'entrée de la susdite feuille.

Les mêmes inconvenients sont devenus sensibles en Moldavie; on y a remarqué que la Gazette de Transylvanie publie des articles incompatibles avec les conditions de l'existence politique de cette Principauté, et ces publications doivent d'autant plus appeler la vigilance du gouvernement local, qu'elles sont faites dans la langue du pays et servent par là à propager plus généralement des idées et des principes subversifs.

En conséquence, le soussigné a été chargé par Son Altesse le Prince régnant de prier l'honorable Agence Impériale et Royale de vouloir bien prévenir le redacteur de la susdite feuille, qu'il ait à suspendre l'envoi de son journal en Moldavie, dont l'accès lui sera fermé désormais. En s'acquittant de cette mission, le soussigné prie l'honorable Agence Impériale et Royale de lui faire part du résultat de ses dispositions à cet égard, ainsi que de vouloir bien ordonner au bureau de poste de ne plus distribuer cette feuille aux destinataires. Il s'empresse en même temps de renouveler à cette occasion à l'honorable Agence les assurances de sa considération très distinguée.

Le Secrétaire d'Etat,

B. Beldiman

A l'honorable Agence Impériale et Royale etc.

Arh. St. București, colecția Microfilme Austria, r. 118, c. 207—208 Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien, Staatskanzlei, Diplomatiscbe Korrespondenz, Konsulate, Bukarest, K. 6.

Traducere :

Nr. 992

Iași, 12/24 mai 1848

De cîtva timp „Gazeta Transilvaniei” își deschide coloanele unor articole tulburătoare pentru liniștea și bunăstarea de care Principatele nu au încetat a se bucura pînă acum, sub auspiciile bunei ordini ce a vegheat constant asupra relațiilor lor comerciale cu țările străine.

Guvernul valah, interesat ca în rindul populației sale să domnească o pace salutară, a nterzis intrarea în Valahia a sus-numitei foi.

Aceleași inconveniente au devenit sensibile în Moldova: s-a remarcat aici că „Gazeta Transilvaniei” publică articole incompatibile cu condițiile existenței politice a acestui Principat, iar articolele ei trebuie cu atât mai mult să prezească vigilența guvernului local, cu cât ele sînt făcute în limba țării și prin aceasta servesc^{pr} propagarea mai intensă a ideilor și principiilor subversive.

În consecință, subsemnatul a fost însășinat de Alteța sa principele domnitor să roage onorabila Agenție Imperială și Regală de a cere^{re} să prevină pe redactorul sus-numitei foi că trebuie să suspende trimiterea în Moldova a jurnalului său, al cărui acces va fi închis de acum înainte.

Achitîndu-se de această sarcină, subsemnatul roagă onorabila Agenție Imperială și Regală să-i comunice rezultatul dispozițiilor sale în această privință, precum și să binevoiască a ordona biroului de poștă de a nu mai distribui această foaie destinatarilor. El se grăbește totodată să reinnoiască cu acest prilej onorabilei Agenții asigurarea considerației sale foarte distinse.

Secretar de stat,

V. Beldiman

Onorabilei Agenții Imperiale și Regale etc.

3

1848 mai 27/iunie 8, București. Raport al consulului Austriei la București Cazimir von Timoni, către Ministerul Afacerilor Externe al Austriei, privind „mișcarea naționalității române” din Transilvania, măsuri ale guvernului Țării Românești pentru a împiedica extinderea mișcării revoluționare în Principate, starea de spirit a tineretului din București.

Nr. 53

Bukarest am 8ten Juni 1848

Hohes Ministerium,

a) Die Bewegung der walachischen Nation in Siebenbürgen hat die Aufmerksamkeit der Walachischen Regierung, welcher in diesem Augenblicke ausserordentliche Commissaire Russlands und der Pforte zur Seite stehen erregt. Sie besorgt die Rückwirkung auf die hiesige Bevölkerung, und scheint darüber Anzeigen aus Siebenbürgen subst erhalten zu haben. Die walachische Regierung schon durch die Nachrichten von einem beabsichtigten Einfalle in die Moldau, wie mein gehorsamster Bericht vom 6ten M. Nr. 52 sagt alarmirt, wird um so mehr alle dienlichen Massregeln zu ihrem Schutze ergriffen haben, als das Cabinet von St Petersburg den Fürsten Bibesco schon verlingst dazu aufgefordert hat, und General Duhamel die Massregeln desselben überwacht, und auf eine förmliche Abschliessung der Grenze gegen Siebenbürgen dringt.

Eine verdoppelte Aufsicht an der Grenze, Verhinderung des Übertrittes von obgleich mit gehörigen Pässen versehenen Reisenden und Anwendung der grössten polizeilichen Strenge gegen alle hier befindlichen Siebenbürger mit Umgehung der tractatmässigen Rechte, werden unausbleiblich eintreten und Klagen darüber an die K. K. Agenzie die Folge sein.

Die Einschreitungen der K. K. Agentie werden unter solchen Umständen nicht geführt werden, wie bereits verschiedene Antworten der walachischen Regierung in besonderen Fällen der letzteren Zeit beweisen. Ich werde fortan in den einzelnen Klagefällen protestiren warscheinlich ohne allen Erfolg.

Auf dem rechten Donauufer sind, wie man sagt bereits türkische Truppen zusammen gegangen, um nöthigenfalls in der Walachei verwendet zu werden. In Leowa in Bessarabien ist das Hauptquartier des Armeekorps unter General Luders welches zum Behufe des Überganges über den Pruth 2 Pontonsbrücken bereit hat. Die Stärke dieses Armeekorps wird überreiben mit 40.000 Mann angegeben. Aus des Generalen Duhamel Reden geht hervor, dass die russische Regierung der Besetzung der Fürstenthümer gern vermeiden möchte: die Umstände aber Könnten die Besetzung leicht hervorrufen. Von der kleinen Walachei wird berichtet, dass siebenbürgische Sendlinge und gedruckte Aufrufe an die Walachen zur Erhebung reitzen, In Braila hat die von der dortigen Bewohnern mit besonderer Ordnung gewaltsam bewerkstelligte Aufhebung der Choleraquarantaine gezeigt, dass das Volk wenn es will hier stärker ist als die öffentliche Gewalt, und in Bukarest gährt es bei der Jugend immer fort.

b) Talaat Effendi der türkische Commisaire hat heute die Bojarie den Mitropolit an ihrer Sitze empfangen, ein Akt reiner Defferenz wobei eine nichts sagende Anrede voll Dankbarkeit gegen die hohe Pforte von dem Effendi in wenigen noch unbedeutenderen Worten erwidert wurde.

Geruhe das hohe Ministerium den Ausdruck meiner tiefen Erfurcht zu genehmigen.

Timoni

An das hohe K. K. Ministerium der Auswärtigen Angelegenheiten in Wien.

Arh. St. București, colecția Microfilme Austria, r. 118, c. 211–212 (Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien, Diplomatische Korrespondenz, Konsulate, Bukarest, K. 6).

Traducere

Nr. 53

București 8 iunie 1848

Onorat Minister,

a) Mișcarea naționalității române din Transilvania a stîrnit atenția guvernului român, alături de care în acest moment se află comisarii extraordinari ai Rusiei și Porții. El este îngrijorat de implicațiile (ce le-ar putea avea aceasta) asupra populației de aici și pare să dețină indicii despre acestea chiar din Transilvania. Guvernul român, alarmat deja de știrile privind o proiectată intrare a trupelor în Moldova, după cum prea supusul meu raport din 6 ale acestei luni, nr. 52 vă spune, cu atât mai mult va fi luat toate măsurile necesare pentru apărarea sa, cu cit Cabinetul de la St. Petersburg a cerut aceasta deja de mult timp principelui Bibescu, iar generalul Duhamel supraveghează măsurile luate de acesta și presează pentru o închidere a graniței spre Transilvania.

O dublă supraveghere a graniței, împiedicarea trecerii călătorilor chiar posesori de pașapoarte corespunzătoare și aplicarea celor mai severe măsuri polițienești împotriva tuturor transilvănenilor aflați aici, cu evitarea încălcării drepturilor contractuale, vor intra inevitabil în vigoare, urmarea constituind-o reclamațiile către Agenția cezaro-crăiască din cauza acestor (măsuri).

Intervențiile Agenției cezaro-crăiești, în asemenea împrejurări, nu vor fi sprijinite, după cum dovedesc deja diferitele răspunsuri ale guvernului român cu privire la cazurile speciale din ultimul timp. Eu voi protesta pe viitor în unele cazuri de plingere, probabil fără rezultat însă.

Pe malul drept al Dunării s-au adunat, după cum se spune, deja trupe turcești pentru a fi folosite în caz de nevoie în Țara Românească. La Leova în Basarabia se află Cartierul general al Corpului de armată de sub (comanda) generalului Luders, care a pregătit două poduri ponton în vederea traversării peste Prut. Efectivul acestui corp de armată este exagerat declarat la 40.000 oameni. Din discursul generalului Duhamel reiese că guvernul rus ar dori să evite bucuria ocuparea Principatelor. Împrejurările (însă) ar putea ușor provoca ocuparea. Din Oltenia se raportează că trimiși ardeleni și apeluri tipărite către români atîță la revoltă. La Brăila ridicarea de către locuitorii de acolo a carantinei pentru holeră, impusă cu forța de regulament special, a arătat că aici poporul cînd vrea este mai tare decît forța publică, iar la București printre tineret este o fierbere continuă.

b) Talaat Effendi, comisarul turc, a primit astăzi pe boieri și pe mitropolit la reședința sa, un act de pură supunere, cu care prilej la o cuvîntare care nu spunea nimic, plină de recunoștință față de Înalta Poartă, Effendi a răspuns în cuvinte și mai lipsite de importanță.

Binevoiască Înaltul Minister să primească expresia stimei mele celei mai adînci.

Timoni

Cărte Ministerul Cezaro-Crăiesc al Afacerilor Externe la Viena

4

1848 iunie (9)21, București. Raport al consulului general britanic la București [R, G]. Colquhoun, către ministrul afacerilor externe al Marii Britanii, lord Palmerston, despre arestarea unor revoluționari în București, și despre izbucnirea mișcării revoluționare de la Islaz.

Copy

Bucarest 21st june 1848

No. 18

My lord

The gouvernement of Wallachia having received certain Intelligence of an attempt to cause an aoutbreak in several of the Districts and that the 21st was the day fixed upon, caused several persons to be arrested this morning. Among these figure Mr. Constantine Ruseti, Mr. Voinesko and a great number of inferior persons.

Domiciliary visits have been made and in some instance arms and ammunition but not to any great extent have been found. The Priests appear to have been rather deeply implicated for in several of the Monasteries within the City walls, large quantities of cocardes banners and arms have been found.

By information I have just received I learn that at Islaz on the Danube a rising has taken place, at the head of which figure a Major of the Militia two Captains and about one hundred and sixty of the non-commissioned officers and soldiers. These are marching on to Caracal and Craiova with a view to cause a movement in Little Walachia.

The organisation appears defective and the only result to these unfortunate attempts must be complete failure for the Governement has its eyes open to all that is going on and is certainly strong enough to suppress any movement provided its Militia prove faithful and in it the Prince has every confidence.

I enclose a translation of part of a Proclamation¹ which has been scattered over the Principality — the Document is very long but I have translated such parts as are of most interest.

I have the honor to be ...

Robert G. Colquhoun

Arh. St. București, colecția Microfilme Anglia, r. 320, P.R.O.F.O. (Public Record Office and Foreign Office) 159/281, f. 310—311.

Traducere :

Copie no. 18

București, 21 iunie 1848

Excelență,

Guvernul Valahiei, primind unele informații despre o încercare de a provoca o revoltă în mai multe județe și că 21 iunie era ziua fixată, a făcut să fie arestate în această dimineață mai multe persoane.

Printre aceștia figurează domnul Constantin Rosetti, domnul Voinescu și un mare număr de persoane mai puțin importante.

S-au făcut percheziții domiciliare și în câteva cazuri au fost găsite arme și muniții dar nu în mare măsură. Preoții par să fi fost adinc implicați pentru că în mai multe mănăstiri din oraș s-au găsit mari cantități de cocarde, drapele și arme.

Din informațiile pe care le-am primit chiar acum am aflat că la Islaz, pe Dunăre, a avut loc o revoltă în fruntea căreia figurează un maior din miliție, doi căpitani și aproape 160 de ofițeri și soldați. Aceștia înaintează spre Caracal și Craiova cu intenția de a produce o mișcare în Oltenia.

¹ Anexa menționată se află pe rolă între f. 312—314.

Organizarea pare a fi defectuoasă și singurul rezultat al acestor nefericite încercări nu poate fi decât un eșec total, căci guvernul este alent la tot ce se petrece și este desigur destul de puternic să reprime orice mișcare cu condiția ca miliția să se dovedească loială iar prințul are în ea toată încrederea.

Anexez o traducere a unei părți dintr-o proclamație ¹ care a fost răspîndită în principat. Documentul este foarte lung, dar eu am tradus părțile cele mai interesante.

Am onoarea ...

Robert G. Colquhoun

5

1848 iunie 13/25, București. Scrisoarea adresată de Nicolae Bălcescu, ministru al Afacerilor Externe, baronului Constantin Sachelarie, consul al Prusiei, prin care-i aduce la cunoștință numirea sa în această funcție și adoptarea unei noi Constituții în Țara Românească.

Copie

Circulaire

Monsieur Le Consul !

Par suite du droit d'administration intérieure indépendante dévolu à la Principauté de Valachie et qui emporte explicitement celui de se donner des lois, une nouvelle constitution venant d'être proclamée aujourd'hui même par le voeu unanime des habitants, exprimé par une manifestation aussi calme que pleine de dignité, je m'empresse de Vous informer, Monsieur Le Consul, que cette constitution qui se rattache uniquement aux intérêts intérieurs du pays, a reçu la sanction du chef de l'État et que je viens d'avoir l'honneur d'être appelé à diriger par interim le Département des relations extérieures. Le zèle que je ne manquerai pas de mettre à entretenir avec Vous des rapports de bonne intelligence et expédier les affaires avec tout lieu d'espérer que je rencontrerai de votre part la même bonne volonté.

J'aurai l'honneur de Vous communiquer bientôt les bases de cette constitution qui régira désormais la Valachie.

En attendant je profite de cette occasion pour vous prier Monsieur le Consul, d'agréer l'assurance de ma haute considération.

No. 1046 B

Bucarest 13/25 Juin 1848

N Bălcescu

Ministre des Affaires Etrangères

Monsieur Le Baron Sakellario

Consul de Prusse

Arh. St. București, colecția Microfilme R.D.G., r. 61, c. 171 (Deutsches Zentralarchiv, Kö-nigl. Geh. Staats-Archiv, Rep. 81)

Traducere :

Copie

Circulară

Domnule consul

Ca urmare a dreptului de administrare internă independentă, acordat principatului Țara Românească și care atrage după sine în mod explicit (dreptul) de a-și elabora o nouă constituție, proclamată chiar astăzi prin voința unanimă a locuitorilor, exprimată printr-o mani-

feștație pe cit de liniștită pe atât de plină de demnitate: <de aceea>, mă grăbesc să Vă informez, Domnule Consul, că această Constituție, care se leagă exclusiv de interesele interne ale țării, a fost sancționată de șeful statului și că eu am avut onoarea de a fi eșemat pentru a conduce Departamentul Afacerilor Externe. Zelul pe care eu nu voi pregeța să-l depun pentru a întreține cu dv. relații de bună înțelegere și pentru a rezolva problemele cu toată promptitudinea cuvenită, mă face să nădăjduiesc că voi găsi din partea dv. aceeași bunăvoință.

Voi avea onoarea de a vă comunica curînd bazele acestei Constituții care va governa de acum înainte Țara Românească.

Pînă atunci, profit de această ocazie pentru a vă ruga, domnule consul, să primiți asigurarea înaltei mele considerații.

No. 1046 B

București, 13/25 iunie 1848

N. Băleescu

Ministru al Afacerilor Străine

Domnului

baron Sachelarie, consul al Prusiei

6

1848 iunie 14. București. Nota semnată de Ion Voinescu II prin care aduce la cunoștința consulului prusian eforturile depuse de noul guvern provizoriu din Țara Românească de a menține liniștea și calmul în țară, precum și de a menține bunele relații cu Prusia. Trimite cele 22 puncte care constituie bazele noii Constituții din Țara Românească.

Veuillez croire Monsieur le Consul que le nouveau gouvernement fera tous ses efforts pour maintenir le calme et la tranquillité publiques sur le pied le plus rassurant, en même temps, qu'il s'empressera d'entretenir les relations les plus amicales et de resserrer les liens qui ont existé jusqu'ici et je m'estime heureux de me voir appelé à cultiver ces mêmes rapports avec vous, étant convaincu d'avance d'une égale réciprocité de Votre part.

Je me fais en même temps un devoir de Vous communiquer ci-joint les bases de la constitution, suivant la promesse qui vous en a été donnée par la note précitée.

Je vous prie d'agréer l'assurance de ma haute considération.

J. Voinescu II m.p.

No. 1059

Bucarest le 14 Juin 1848

Bases

de la nouvelle constitution de la Valachie

1. Son indépendance administrative et judiciaire en vertu des traités de Mirče et de Vlad V et la non intervention d'aucune puissance étrangère dans ses affaires intérieures.
2. L'égalité des droits politiques.
3. Une contribution générale.
4. Une assemblée générale composée des représentants pris dans toutes les classes de la société.
5. Un prince responsable élu pour cinq ans et choisi dans toutes les classes de la société.
6. La diminution de la liste civile moyen efficace de mettre frein à la corruption.
7. La responsabilité des ministres et de tous les fonctionnaires dans les fonctions qu'ils occupent.
8. La liberté absolue de la presse.
9. Toute récompense sera déter<mi>née au nom de la patrie par ses représentants et nom<me>e par le Prince.

10. Le droit accordé à chaque district d'élire ses magistrats, droit qui dérive directement de celui dévolu au peuple entier d'élire son prince.

11. Une garde nationale.

12. L'émancipation des monastères affiliés aux Saints Lieux.

13. L'émancipation des paysans qui deviennent propriétaires moyennant indemnité.

14. L'affranchissement des bohémiens moyennant indemnité.

15. Un représentant du pays à Constantinople pris parmi les Valaques.

16. Instruction égale et entière pour tout valaque des deux sexes.

17. La suppression des rangs titulaires qui n'ont pas de fonctions.

18. La suppression de la peine corporelle comme dégradante.

19. La suppression de la peine de mort.

20. Des établissements pénitentiaires où les criminels auront à purger leur conscience pour rentrer dans la société comme bons citoyens.

21. L'émancipation des *israelits*, et droits politiques pour tout compatriote d'un autre rite.

22. La convocation immédiate d'une assemblée générale extraordinaire constituante élue pour représenter tous les intérêts ou professions. Elle sera tenu de faire la constitution du pays sur les bases posées dans les 21 articles précédents décrétés par le peuple valaque.

Arh. St. București, colecția Microfilme R.D.G., r. 61, c 172—173 (Deutsches Zentralarchiv Königl. Geh. Staats-Archiv, Rep. 81).

Traducere :

Binevoii a crede, demnule consul, că noul guvern va depune toate eforturile pentru a menține calmul și liniștea publică prin măsurile cele mai sigure: în același timp noul guvern se va strădui să întrețină relațiile cele mai amicale și să strângă legăturile care au existat pînă acum iar eu mă consider fericit de a avea sarcina de a întreține aceleași relații cu dv. fiind convins de la bun început că veți manifesta o egală reciprocitate.

În același timp îmi fac datoria de a vă comunica alăturat bazele constituției, conform promisiunii care v-a fost făcută prin nota sus-citată.

Vă rog să-mi permiteți a vă asigura de înalta mea considerație.

I. Voinescu II
m.p.

No. 1059

București, 14 iunie 1848

Bazele noii Constituții a Țării Românești

1. Independența sa administrativă și judiciară în virtutea tratatelor lui Mircea și Vlad al V-lea și neintervenția niciunei puteri străine în afacerile sale interne.

2. Egalitatea în drepturile politice.

3. Contribuție generală.

4. O Adunare generală cuprinzînd reprezentanți din toate clasele societății.

5. Un principe ales din toate clasele societății pentru o [perioadă] de cinci ani.

6. Reducerea listei civile, mijloc eficace de a frîna corupția.

7. Responsabilitatea miniștrilor și a tuturor funcționarilor în posturile pe care le ocupă.

8. Libertatea absolută a presei.

9. Orice recompensă va fi acordată în numele patriei prin reprezentanții săi și nu de către

Principe.

10. Dreptul acordat fiecărui județ de a-și alege magistrații, drept care decurge direct din cel acordat întregului popor de a-și alege domnitorul.

11. O gardă națională.

12. Emanciparea mănăstirilor închinete Locurilor Sfinte.

13. Emanciparea țărănilor care devin proprietari prin plata unei despăgubiri.
14. Dezrobirea țăganilor prin plata unei despăgubiri.
15. Un reprezentant al țării la Constantinopol ales dintre români.
16. Instrucțiune egală și deplină pentru toți românii de ambele sexe.
17. Suprimarea rangurilor boierești pentru care nu există funcții corespunzătoare.
18. Suprimarea pedepsei corporale ca degradantă.
19. Suprimarea pedepsei cu moartea.
20. Închisori în care criminalii să-și purifice conștiința pentru a reintra în societate ca buni cetățeni.
21. Emanciparea israeliților și drepturi politice pentru toți compatrioții de alt rit.
22. Convocarea imediată a unei Adunări Generale Extraordinare Constituante aleasă pentru a reprezenta toate interesele sau profesiile. Ea va trebui să elaboreze Constituția din Țările române pe baza principiilor cuprinse în cele 21 articole precedente, decretate de poporul român.

7

1848 iulie 1, București. Raportul lui König, consul al Prusiei la București, către Legația Prusiei de la Constantinopol referitor la evenimentele revoluționare din Țara Românească, izbucnirea revoluției în Oltenia, citirea proclamațiilor în fața poporului, starea de spirit a populației, lucrările noului guvern provizoriu și relațiile acestuia cu consulii Franței și Marii Britanii. Măsurile luate de guvernul provizoriu pentru improprietărea țărănilor și desființarea serviciilor.

Bucarest, den 1. Juli 1848

• Obwohl das Konsulat voraussetzt, dass der Generalconsul Freiherr von Richthofen Einer Hohen Gesandtschaft über den Verlauf der bisherigen Ereignisse hierselbst Kenntnis gegeben hat, so unterlässt es doch nicht, diesem ehrerbietigen Bericht über die heutige Contra Revolution eine kurze Wiederholung des Früheren ganz gehorsamst voraus zu schicken.

Wenn die Anwesenheit Talaat Effendis wirklich den Zweck gehabt hat, die fürstliche Autorität und den bisherigen Zustand aufrecht zu erhalten, so hat sie ihren Zweck nicht erreicht die Partei der jüngeren Unzufriedenen hat aus den Äusserungen Talaat Effendi schliessen zu dürfen geglaubt, dass die Pforte einer Umgestaltung der hiesigen Verhältnisse nicht abgeneigt sei. Sie trat daher kühner auf nur ihre Anhänger vermehrten sich. Selbst in den Schulen und unter der Miliz zählte sie deren viele der Fürst schritt lange nicht ein. Er machte durch diese Partei die jenige der älteren Grossbojaren in Zaum halten wollen, welche nur nach seinen Fürstenwechsel, wobei jeder Fürst zu werden hatte, strebten. Die ersten Aufmein gelungsversuch eines Hauptmanns ausser Dienst, sowie ein, von 3 jungen Bojaren ausgegangner Angriff auf das Leben des Fürsten, nöthigten indessen den letzteren zu verhaftungen. Nun brach in der Kleinen Wallachei der ersten Aufstand aus. Ein, als dichter bekannter, Buchdrucker Eliad stellte sich an die Spitze und, liess nunmehr auch hier seine Proclamatien vertheilen, welche er vor seiner Abreise von hier bei dem englischen G. Consul deponirt hatte und welche in 22 Punkten die Grundzüge einer neuen Constitution enthielt.

Nachdem am 23 v. M. der General Duhamel die Stadt verlassen hatte, sammelten sich in den Strassen Volkshaufen, denen die Proclamatien der provisorischen Regierung vorgelesen wurde. Auf dié Versicherung der Vorleser, dass der Fürst die 22 Punkte derselben bereits genehmigt habe, zog man in immer mehr anwachsenden Massen nach den Fürstenhof, erzwang den Eingang und ein in die Zimmer des Fürsten gedrungner Haufe erlangte zunächst Freilassung der Gefangenen, dann die Unterschrift des Fürsten unter die gedachten 22 Punkte und die Ernennung eines, von der Revolutions Partei vorgeschriebene Ministeriums. Jübel erscholl, Fahnen, Bänder und Cocarde in den Landesfarben kamen überall zum vorschein, man zog, die Freiheit und die Constitution feiernd durch die Strassen, brachte im Vorbeizieher bei der Agenzie dem

Kaiser Ferdinand ein Hoch, zertrummerte dem verhafteten Minister Villara und Aga Mano die Fenster und überliess sich bis zum nächsten Morgen Freuden Äusserungen jeder Art.

Am 24. d. M. verliess der Gerant des Rus. Generalconsulats Herr von Kotzebue mit zurücklassung des unter den Anlagen befindlichen Protestes die Stadt.

Das neue Ministerium, welches an eben diesem Tage seine Funktionen begann, ersetzte fast alle Beamten der Behörden durch neue, ohne sich hierbei, sowie bei seiner anderweiten Geschäftsführung sehr um den Fürsten zu kümmern. Hierdurch, namentlich aber auch durch die Freilassung derjenigen drei Bojaren, welche das Attentat auf sein Leben gemacht hatten, mag er zu dem Entschluss beziegen sein, der Regierung zu entsagen. Nachdem er am Abend des 25. v. M. diesen Entschluss ins Werk gesetzt hatte, reiste er in der darauf folgenden Nacht über Kumpulung nach Kronstadt ab. Das abschriftlich ehrerbietigst angeschlossenen Circular des neuen Staatssecretärs war daher bei seinem Eintreffen im Consulat am 24. — ten Morgens bereits antiquirt. Im Laufe des Montags constituirte sich eine provisorische Regierung, deren Mitglieder, dem K. K. Agenten v. Timons, sowie dem grossbritanischen Generalconsul und dem Geranten des französischen General- Consulats persönlich von ihrem Bestehen Anzeig machten und dieselben auf den folgenden Tag zur Feier der neuen Errungenschaften einluden Die gedachten Herren haben an der, in Gegenwart einer grossen Menschenmenge, aber ohne alte Excessen und Ruhestörungen demnächst wirklich statt gefundenen, Feier nicht Theil genommen. Die neue Regierung, welche in der Präsidentschaft des Metropolitens eine bedeutende Garantie besitzt, hat dem englischen und franz. Generalconsulat Mittheilungen an ihre resp. Regierungen zur Beförderung zugestellt. In der, an das englische Gouvernement wird an die Sympathie Englands appellirt, die an die franz. Regierung enthält nach der Äusserung des Herrn Colquoun nur Fanfaronaden.

Es ist einer der ersten Akte der neuen Regierung auf die Freilassung der Bauern, Aufhebung der auf dieselben drückende Lasten und Übertragung eines gewissen Ackermaasses als freies Eigenthum dieselben gerichtet gewesen. Diese Verfügungen fanden natürlich bei den grundbesitzenden Bojaren und deren Pächtern grossen Widerspruch. Sie versammelten sich in einem Klubb und beschlossen, die Regierung zu stürzen. Es gelang ihnen, den neuen Kriegs Minister Odobescu — fast den einzige Grundbesitzer unter den neuen Machthabern — und einen Obrist Salomon für sich zu gewinnen, angeblich durch Geldbestechung der heutige Tag war zur Ausführung des Vorhabens bestimmt. Gegen Mittag begaben sich die Grundbesitzer nach dem Palais der provisorischen Regierung und protestirten gegen die gedachten Bestimmungen. Der Obrist Salomon hatte den, ihm ergebenen Theil der Truppen gleichfalls gegen das Palais geführt, um die provisorische Regierung aufzuheben. Diese leistete indessen Widerstand das Palais wird durch Barrikaden abgesperrt und man wüthete sich so gut als möglich mit Massen aller Art. Der Obrist Salomon lies die Truppen feuern, wobei einige Opfer fielen. Indessen mag er sich doch in den Strassen nicht halten können, denn er zog sich in die Kaserne zurück. Wie hoch sich die Zahl der ihm ergebene Truppen, belaufen haben mag, darüber hat das Consulat in der allgemeinen Aufregung sichere Nachrichten nicht erhalten können. Es scheint indessen, dass derjenige Theil, welcher für die provisorische Regierung war, der grössere gewesen ist. Gegen Abend capitulirte Obrist Salomon; er selbst erhielt freier Abzug, seine Truppen verbanden sich mit den übrigen.

Odobescu wird gefangen gehalten, er soll bereits Alles gestanden haben und sieht seinem Richterspruch entgegen.

Freudige Bewegung herrscht während der Abstattung dieses Berichtes. Über das Einrücken der Russen hört man die widersprechenster Gerüchte. Bald heisst es, sie seien auf dem Wege hierher, bald will die provisorische Regierung eine Estafete erhalten haben, wonach die, in die Moldau eingerückten Russen wegen einer ausgebrochenen Revolution im eigenen Lande umgekehrt seien. Indessen scheint die Regierung auf letzterer Nachricht selbst nicht grosses Vertrauen zu setzen, da ein Secretär derselben Herr Rosetti sein Amt niedergelegt hat, weil bei der gestrigen Berathung beschlossen ist, mit den Kasten in die Gebirg zu ziehen.

Die Cholera grassirt noch immer sehr stark und vast täglich 40 bis 60 Opfer sei.

König

Arh. St. București, colecția microfilme. R.D G., r. 61, c. 164—170 (Deutsches Zentralarchiv Königl. Geh. Staats-Archiv, Rep. 81.)

Traducere

București, 1 iulie 1848

Deși consulatul presupune că baronul von Richtofen, consul general, a făcut cunoscut onorabilei legații mersul evenimentelor deplin acum din acest loc, totuși nu omite să trimită o scurtă prezentare a evenimentelor anterioare, prin preasupus raport despre actuala contrarevoluție.

Dacă prezența lui Talaat Effendi a avut într-adevăr scopul de a menține autoritatea domniei și actuala stare de lucruri, atunci nu și-a atins scopul, căci partida tinerilor nemulțumiți a trebuit, după afirmațiile lui Talaat Effendi să presupună că Poarta nu a fost străină de prefacerea din actuala situație (a Principalelor). Situația a devenit mai încurajatoare când numărul adeptilor a crescut. Chiar în școli și în rindul miliției se află mulți dintre aceia împotriva cărora domnul nu a luat măsuri. Domnul a voit ca prin acest partid să țină în friu pe vechii mari boieri, care năzuiau la schimbarea lui din domnie, întrucât fiecare spera să ajungă domn. Primii, la o încercare nereușită a unui căpitan în rezervă, ca și a unui atentat la viața domnului au determinat măsura de arestare a celor din urmă. Atunci a izbucnit prima revoluție în Oltenia. Unul, cunoscut ca poet, tipograful Eliade s-a pus în fruntea mișcării și a dat poruncă să se împartă și aici proclamațiile sale, pe care le depusesese înainte de plecarea lui de aici la consulul general englez și care conținea în cele 22 de puncte bazele unei noi Constituții.

După ce la 23 ale lunii trecute, generalul Duhamel părăsise orașul, numeroși oameni s-au strins pe străzi, unde le-au fost citite proclamațiile guvernului provizoriu. La asigurarea dată de cel care a citit proclamațiile că domnul a aprobat deja cele 22 de puncte, mulțimea, în număr tot mai mare, a mers la Curtea domnească, a forțat intrarea, iar un grup de oameni mai insistent a pătruns în camera domnului, reușind mai întâi să elibereze prizonierii și apoi semnarea de către domn a celor 22 de puncte sus amintite și formarea unui minister propus de partidul revoluției. Bucuria s-a răspândit peste tot, pretutindeni au ieșit la iveală steaguri, panglicii, cocarde în culorile țării, libertatea și Constituția au fost slăvite pe străzi, pe lângă Agenția împăratului Ferđinand s-a strigat „să trăiască”. la arestul ministrului Villara și aga Manu s-au spart geamurile și pînă în dimineața zilei următoare s-au lăsat în voia expresiilor de bucurie de tot felul.

La 24 ale acestei luni, gerantul Consulatului general rus, domnul von Kotzebue a părăsit orașul, lăsînd în urma lui protestul, care se găsește în anexă.

Noul minister care și-a început activitatea chiar în această zi, a înlocuit aproape pe toți funcționarii instituțiilor cu alții noi, precum și conducerile direcțiilor, fără ca să-i pese prea mult de domn. Din această cauză și mai cu seamă în urma eliberării celor trei boieri care atentaseră la viața domnului s-a ajuns la hotărîrea de demiterea guvernului. După ce el a pus în practică această hotărîre, a pornit la drum, chiar în noaptea următoare pe la Cimpulung spre Brașov. Circulara alăturată, în copie, a noului secretar de stat fusese deja clasată în dimineața zilei de 24 (ale acesteia). În cursul zilei de luni, s-a constituit un guvern provizoriu, al cărui membri au făcut cunosculă existența lor agentului cezaro-crătesc, von Timoni și personal, consulului general al Marii Britanii și gerantului consulatului general francez și i-au invitat pe aceștia în ziua următoare la sărbătorirea noilor eucerii (revoluționare). Domnii sus-amintiți n-au luat parte la festivitate, deoarece, acum a avut loc o (manifestație) a unei mase mari de oameni, însă fără vechile excese și tulburare a liniștii publice. Noul guvern care are în președinția mitropolitului o garanție sigură a făcut înștiințările de rigoare către consulatul general englez și francez, pentru a fi remise guvernelor respective. În (comunicarea) adresată guvernului englez s-a apelat la simpatia Angliei, dar aceea adresată guvernului francez conține numai fafaronade, potrivit afirmațiilor domnului Colquhoun.

Unele dintre primele acte ale noului guvern au fost eliberarea țărănilor, desființarea serviciilor impovărate ale acestora și acordarea unei buciți de pămînt ca proprietate liberă. Aceste hotărîri au găsit, evident, o mare opoziție la boierii mari proprietari de pămînt și la arendașii acestora. Ei s-au intrunit la un club și au hotărît să răstoarne guvernul. Pentru realizarea planului au reușit să-i cîștige de partea lor pe noul ministru de război, Odobescu — aproape singurul proprietar funciar sub noua stăpînire — și pe colonelul Solomon, după cum se spune prin coruperea cu bani din ziua de astăzi. Spre amiază, proprietarii de moșii s-au dus la palatul guvernului provizoriu și au protestat împotriva amintitelor hotărîri ale guvernului. Colonelul a condus spre palat partea din armată incredințată lui, pentru a aresta guvernul provizoriu. Acesta a opus între timp rezistență, palatul a fost bari-cadat și pe cit posibil s-au folosit masele populare de tot felul. Colonelul Solomon a ordonat trupelor să tragă foc, în urma cărui fapt au căzut cîteva jertfe. Neputînd să se mențină pe poziție pe străzi, s-a retras înapoi la cazarmă. Despre numărul trupelor consulatul n-a putut primi informații sigure, în această agitație generală. Se pare totuși că partea armatei care a fost pentru guvernul provizoriu a fost cea mai mare. Spre seară, colonelul Solomon a captulat; el însuși a fost lăsat să se retragă liber, trupele sale unindu-se cu restul armatei.

Odobescu a fost făcut prizonier și deja a mărturisit totul și așteaptă hotărîrea judecătorească.

O mișcare de bucurie domina (starea de spirit) în timpul întocmirii acestui raport. Se aude zvonuri contradictorii despre intrarea rușilor. Repede, s-a spus că aceștia ar fi pe drum încă și curînd, guvernul provizoriu a primit o ștafetă, potrivit căreia, rușii care au intrat în Moldova s-ar fi întors în țara lor. Totuși, se pare că guvernul nu are încredere în ultima știre, deoarece un secretar al acestuia, domnul Rosetti a demisionat din postul său, pentru că, ieri, în consiliu se hotărîse retragerea cu finanțele în munți.

Holera bintuie tot mai puternic și aproape zilnic sînt 40—60 de jertfe.

König

8

1848 iulie 19. Jalba unor locuitori din satul Strimba, județul Vlașca prin care cer Guvernului provizoriu al Țării Românești să înlăture abuzurile arendașului moșiei.

Primită august 27[1848] nr. 4389
[la Ocîrmuirea de Vlașca]

D-lui Onorabilui Gubern al Prințipatului
Popol Român, Dreptate Frăție

Cu mare plîngere jăluiesc D-lui Onorabilui Gubern pentru arendașul moșii D-lui Alexandru Grădiștean ce să numește moșia Strimba, din sud. Vlașca, și anume Dumitru Profărec ce i-au dat-o arendă după regulament și vedem că cu tot urmează împotriva contractului, în loc să ne mîngieie ne lasă muritori de foame, ne ia livezile de fin în silnicie și ne cosește înțele pe seama sa și arăturile cu lucrul lor le ia tot pe seama sa și ne ia drepturile propătești, ni le ia pe deplin și din pricina aceasta nu putem să ne odihnim în casele noastre pentru aceste arătate și față de suptarendașii care urmează asupra-ne. De aceea, rog plecat pe d-lui onorabilul gubern ca să binevoiască a porunci unde se cuvine ca mai întii să se cerceteze în fața locului dacă sînt adevărate plîngerile noastre și să să spuie să ne întoarcă livezile și arăturile îndărăt și verice pagube au creat din pricina numitului arendaș și să ne întoarcă toți banii asemenea care sînt venit de pripas și după ale sale jafuri ce ne-au făcut cu luare în silnicie să să dojănească în fața locului pre pilda și altora asămînia dînd și în scris de părăsire pe viitorime că să va purta cu cinste și cu omenire.

Voicu sin Ioan

Lăie sin Gheoghe Ursu   Ot moșia Strimba din sud. Vlașca

Radu sin Drăghici

<Rezoluție> Dreptate, frăție, Guvernul provizoriu: D-l Ministru Trebilor din Lăuntru va face cuvenita îndăstulare; 1848, iulie, 19; ștampila Guvernului provizoriu al Țării Românești; șeful secției Gr. Alecsandrescu.

Arh. St. Giurgiu, fond Prefectura județului Vlașca, dosar. 1/1848. f. 38.

9

1848, august 9. Raport al căpitanului Iorgu Metereștiu către subadministratorul plăcii Marginea, județul Vlașca privind nesupunerea țăranilor de pe moșia Putineiu.

D. suptadministrator al plășii Margini

leat 1848, august 9,

Orînduit fiind cu poruncile D-lui administrator cu nr. 1040 și 1041 ca să merg la moșia Putineiu a D. Costache Grigorie Suțu și să stăruesc într-o aducerea la îndeplinire a celor coprinse în pomenisitele porunci, următor fiind am mers în pomenitul sat și stringînd pe cei mai mulți lăcuitori, le-am făcut cunoscut cele poruncite, sfătuiindu-i a le aduce și

dinșii la îndeplinire și toți într-o glăsuire mi-au răspuns „că de vreme ce să arată că ar fi vindut orz la ordiia turcească”, ca cu o gură rece s-au făgăduit că vor merge la arie, însă numai pînă să treiere orzul, iar la celelalte la nici una nu să vor supune; eu, după datorie mai întîi am încetat din orice lucrare, iar pe de alta grăbesc a supune la cunoștința D-lui suptadministrator rugîndu-mă să am poruncă de urmare.

Căpitan Iorgu Metereștiu

Arh. St. Giurgiu, fond Prefectura jud. Vlașca, dosar 1/1848, f. 3, copie

10

1848 august 17. Ordin al Ministerului din Lăuntru către administratorul districtului Vlașca cu privire la tulburările de pe moșia Flămînzii, județul Vlașca.

Primit august 26, nr. 4360

Domnule Administrator al Districtului Vlașca

După petiția ce a dat către acest Minister Domnu M. Ionescu, arendașul moșiilor Flămînda, pentru îndărătnicirea clăcașilor la îndeplinirea datoriilor proprietății din care pricină au suferit pagube simțitoare cu prăpădenia bucatelor ce au rămas nestrinse, fără să se facă vreo urmare după jălbile ce au dat către administrație, cit și către suptadministrator locului supt iscălitul în numele patriei, în numele meritelor dumitale și în numele dreptății te rog fă toate mijloacele ca să împaci amîndouă părțile, căci dumneata vezi ce triste rezultate pot aduce asemenea reclamații.

Domnule, un ordin numai în asemenea împrejurări nu este destul, trebuie ca dumneata să îndatorezi pe d. suptadministrator și comisarilor să umble neîncecat prin sate și să nu plece de la un sat la altul pînă ce nu-i va vedea duși la lucru; în sfîrșit, îți recomand încă odată această reclamație și atît de la dumneata, cit și chiar de la reclamagiu care sînt oameni care să înțeleagă că într-o revoluție sînt și oarecare pagube ce nu le pot evita, împăciuirea pricinii.

Salutare și frăție.

P. dl. Ministru celor din Lăuntru (ss indescifrabil)

Capu secției (ss ind.).

Arh. St. Giurgiu, fond Prefectura județului Vlașca, dosar 1/1848, f. 18, copie.

11

1848 septembrie 1, Giurgiu. Raportul comandantului Regimentului 3 prin care informează că nu poate ajuta administrația județului Vlașca cu cei 30 de soldați ceruți deoarece are soldații răspîndiți, (în mai multe județe), pentru stabilirea liniștei și ordinei.

Nr. 948
Anul 1848
Septembrie 1
Giurgiu

Primită septembrie 4, Nr. 4550

Dreptate, frăție

Onorabilei Administrații a districtului Vlașca

Potrivit adresului acelu onorabil(e) Administrației de supt Nr. 5112 am onoare a răsu punde că scriindu-să Comandirului Divizionului al 3-lea de a trimite o comandă de treizec soldați și un D-n ofițer, prin raportul Nr. 233 arată că și în acea Comandă să află pre puțin[i] soldați, fiind că s-au trimis cu asemenea trebuințe și în cuprinsul acelu district după

porunca ce au avut de la Dl general. Aceasta și regimentul o dă în cunoștința acelei onorabile Administrației spre a face cele ce va găsi de cuviință.

Salutare și frație

Comandirul Regimentului Nr. 3 Colonel (ss indescifrabil)

Arh. St. Giurgiu, fond Prefectura județului Vlașca, dosar 1/1848, f. 54.

12

1848 septembrie <14>/26, București. Raportul consulului general austriac la București, C. Timoni, către M.A.E. din Viena, relatînd intrarea trupelor otomane în Capitală și represaliile împotriva populației și corpului de pompieri.

Bukarest, am 26. September 1848

No. 119

Hohes k.k. Ministerium,

Der 24-te d.M., ein Sonntag, verging ohne dass die Stärken in die Stadt rückten, wie schon aus Fuad's Briefe an den Metropolitzen zu schliessen war. Sie zogen auf die Ebene bei dem Kloster Cotrotscheny, ganz nahe bei der Stadt und schlugen das Lager auf.

Abends 7 Uhr wurden plötzlich alle Glocken gezogen, und eine bedeutende Volksmenge, diessmal bewaffnet und in grosser Aufregung versammelte sich am Regierungsgebäude. Ein falscher Gerücht, wahrscheinlich dadurch veranlasst, dass eine türkische Patrouille sich der Stadtbarriere näherte, hatte die Bewegung veranlasst. Das Volk verlief sich zwar bald, aber die Bewohner blieben in Angst und Furcht durch die ganze Nacht.

Im Verlauf des Tages empfing Herr Colquhoun eine von der Lieutenantance abgesendete Deputation des walachischen Volks, welche ihn bath, zu interveniren, damit die türkischen Truppen die Stadt nicht besetzen. Herr Colquhoun versuchte seinerseits den französischen Géranten und mich für diese Einschreitung zu gewinnen. Ich lehnte aber jede Theilnahme ab, was auch der französische Gérant that. Herr Colquhoun aber, für welchen Fuad Effendi mit Depeschen Sir Stratford Cannings aus Constantinopel beschwert war, sandte seinen Sekretär in das Lager und ersuchte sowohl um seine Depeschen, als um eine Unterredung mit Fuad Effendi. Letzerer bestimmte den folgenden Vormittag, Montag den 25-ten September.

Am Morgen der 25-te kam ein Secretär Fuad Effendi's in die Stadt und brachte dem Metropolitzen die Weisung sich mit allen Bojaren, den Notablen der Bevölkerung und mit der Lieutenantance in das Lager zu begeben, um das Sultan's Willen zu vernehmen. Die Lieutenantance wolte gegen die Zuziehung der Bojaren Einwendungen machen, allein der Sandling verfügte sich sogleich zu dem Banu Wulpe Philippesco und liess die Bojaren dort zusammenrufen.

Inzwischen war Herr Colquhoun zu Fuad-Effendi in das Lager, und theilte mir nach seiner Rückkehr mit, er habe von Fuad die besten Versicherungen erhalten, jedoch mit dem Beisatz, dass er bedaure, die Bewohner Bukarest's eine drohende Haltung behaupten zu sehen und dass der kaiserliche Russische Commisair deshalb sogar auf dem Einmarsche russischer Truppen in die Walachei bestehe.

Um Mittag begab sich die zahlreiche Deputation militärisch eskortirt in das Lager. Fuad Effendi empfing dieselbe in seinem Zelte, ermahnte sie zur Unterwerfung unter den Willen des Sultans, sprach die Auflösung der Lieutenantance aus, und verkündigte die Ernennung des Wornik Constantin Cantacuzino zum Caimacan. Da erhob sich Widerspruch von Seite der Deputation (mit Ausnahme der Bojaren), mehrere Redner protestirten laut, gebrauchten unzierliche Ausdrücke, die Auflösung der Lieutenantance mit Berufung auf Suleiman Pascha's Anerkennung als Verrath bezeichnend, und drängten, einige mit aufgehobenen Stöcken, so gegen Fuad Effendi, dass dieser dem unter ihm stehenden Omer Pascha einen Befehl zuflüsterte und sich aus dem Zelte entfernen musste. Omer Pascha schwang sich aufs Pferd; in wenig Augenblicken waren sämmtliche Deputirte vom Militair unrungen und die Bewegung der Truppen gegen die Stadt began sogleich.

Einige von der um das Lager versammelten Menschenmenge warfen sich vor den vorrückenden Truppenabtheilungen auf den Boden. Anfangs hielt die Infanterie und Kavalerie still, aber endlich wurde darüber geschritten, wobei mehrere Walachen von den Hufen der Pferde verletzt wurden.

Die Truppen mussten bei der neubauten Caserne, welche in einer Vorstadt gelege ist, und in welcher einige, noch in Bukarest zurückgebliebene Miliz und das Pompierskorps zusammen 3—400 Mann lagen. Diese verweigerten den türkischen Truppen den Eingang in die Caserne und bei der Aufforderung sich zu ergeben, feuerten die Popiers, wobei dem Kommandirenden Pascha das Pferd unter dem Leibe getödtet wurde. Es entspann sich ein Kampf, wobei die Türken sich der Kanonen bedienten, und welcher bald zum Nachtheile der Walachen endigte. Die Türken geben ihren Verlust auf 11 Tode und 32 Verwundete an, während jener der Walachen verschieden auf 40—70 angegeben wird. Nachdem die besieigten Walachen die Waffen abgelegt hatten, wurde ihnen erlaubt sich in ihre Heimath zu verfügen.

Der Kanonendonner und die Nachrichten welche von den äussersten Enden der Stadt einlangten, dass nämlich die Türkischen Soldaten raubten und verwundeten, verbreiteten grosser Schrecken. Einer der ältesten Feldwebel der k.k. Agenzie in seiner Uniform an seinem Hause stehend, wurde von vorüberreitender Kawalerie, welche einen Volkshaufen, der sich ihr entgegenstellte, wägdrängte, wahrscheinlich für einen walachischen Milizsoldaten angesehen, mit dem Sabel, jedoch nicht bedeutend, verwundet.

Abends 7 1/2 Uhr kam ein türkischer Offizier von 200 Mann Kavalerie eskortirt zu mir und gab mir eine offene Circularnote, von Omer Pascha unterzeichnet, an sämtliche fremde Consulate, zu lesen, worin ersucht wurde, den betreffenden Schutzgenossen bekannt zu machen ruhig ihren Geschäften nachzugehen, keine Waffen zu tragen, Zusammenrottungen zu vermeiden und um Acht Uhr abends sich nach Hause zu verfügen. Ich benutzte diese Gelegenheit der Offizier zu ersuchen, seinen Vorgesetzten den Fall mit dem Agenzie-Feldwebel zu melden, und dieselben um Aufrechthaltung der Mannszucht in meinem Namen vorläufig anzugehen.

Um 8 Uhr abends erhielt ich, obgleich die Türken schon um 5 Uhr das Regierungsgebäude besetzt hatten, noch die in Abschrift beiliegende¹ Protestation der Lieutenanten von Tel geschrieben und von ihm und N. Goleco unterzeichnet. Der dritte Lieutenant, Herr Eliade ist von panischer Furcht ergriffen, schon seit dem 24-ten in Herrn Colquhoun's Hause und hat seit jenem Augenblicke seinen zwei Collegen jede Mitwirkung versagt.

Von den im Lager zurückgehaltenen Deputirten wurden die Angeseheneren mit dem Metropoliten in der Nacht in die Stadt und zwar in die Metropole eskortirt, und erst heut morgens zu ihren Familien entlassen; die Übrigen sind noch im Lager gehalten, der neue Caimacan aber wurde gestern abend gleich in seine Wohnung geführt.

Heute morgens strömten zahlreiche österreichische Staatsbürger in die k.k. Agenzie theils um zu klagen, dass sie von türkischen Soldaten in entfernten Gegenden der Stadt misshandelt und beraubt worden seien, theils um zu verlangen, dass ich einschreiten solle, damit dem Militär stränge Befehle ertheilt würden: dabei waren jene die vorlautesten und drängendsten, welche sich während dieser ganzen Periode am meisten bei den walachischen Bewegungen betheiliget hatten.

Von dem k.k. Herrn Internunzius von den Weisungen in Kenntniss gesetzt, welche auf Befehl des Sultans an die türkischen Commissaire und Kommandanten hinsichtlich unserer Rechte und Privilegien erlassen worden sind, beschloss ich sogleich mich an Omer Pascha zu wenden, welcher aber aus dem Lager in die Stadt gekommen war. Herr Colquhoun und die Géranten von Frankreich und Preussen, welche gerade mich besuchten, und gleiche Beschwerden empfangen hatten, schlossen sich an mich an.

Omer Pascha nahm unsere Klagen und Begehren artig entgegen, versprach zwar strenge Befehle zu ertheilen, trachtete aber die türkischen Truppen in Schutz zu nehmen, indem er anführte, dass er schon einige Klagefälle untersuchte und die Soldaten unschuldig gefunden habe, und dass wenn auch etwas dergleichen vorgefallen sei, diess durch die Aufregung der Soldaten, welche mit Schüssen empfangen worden seien, zu entschuldigen sei.

Als wir uns damit nicht zufrieden geben konnten, ich besonders anführte, dass der türkischen Anführen aufgetragen sei, den *österreichischen Staatsbürger länger nicht ein Haarbrei zu beeinträchtigen, ja vielmehr dieselben bereitwillig zu unterstützen* (Worte der Note des Fez Effendi an Herrn Grafen Stürmer), so versprach Omer Pascha wiederholt die nöthigen Befehle zu erlassen, deutete aber auf Fuad Effendi, zu verstehen gebend, dass von demselben solche Befehle zu erwirken seien.

Da wir zugleich von Omer Pascha erfuhren, dass Fuad Effendi so eben vom Lager in die Stadt gekommen sei, so begaben wir uns sogleich zu derselben.

Er empfing uns auf zuvorkommendste und versprach nach Anhörung unseres Verlangens sogleich durch Omer Pascha die strängsten Befehle zu erlassen.

Ich brachte dabei auch die im Lager zurückgehaltenen Individuen, worunter die meiste bloss Neugierige und mehrere österreichische Staatsbürger seien, in Ansprache, und Fuad versprach noch heute davon Loslassung anzuordnen mit Ausnahme einiger Individuen, welche

um eine Aufreizung von ihrer Seite zu verhindern, für einige Tage, bis die Stadt beruhigt sei, in Vorhaft bleiben müssten.

Wenn Fuad Effendi sein Wort nicht hält, so werde ich morgen die oesterreichischen Staatsbürger, welche sich im Lager festgehalten befinden, noch einmal schriftlich reklamiren.

Bei dieser Gelegenheit lies sich Fuad Effendi weitläufig über die Vorfälle des gestrigen Tages aus. Er schien mit besonderer Sorgfalt darthun zu wollen, das er alles Mögliche gethan habe, um Blutvergiessen zu verhindern. Er bezeichnete das Benehmen der Deputirten in seinem Zelte als unverschämt, und erklärte durch Schreien und Drängen und aufgehobene Stöcke in Gefahr gewesen zu sein. Es sei ihm, gedrängt durch General Duhamel und seine Instruktionen nur übrig geblieben, den Moment zu benützen, und, indem er die aus den heftigsten und thätigsten Volksführern bestehende Deputation zurückhielt, die Stadt durch Überraschung zu besetzen. Er bedauere auf das Tiefste den unglücklichen Konflikt an der Caserne, wobei, wie die ihm gemachten offiziellen Berichte ausweisen, die walachische Miliz zuerst auf die Türken gefeuert habe. Der dort Kommandirende General habe auf das erste auf seine Truppen und ihn gerichtete Feuer noch nicht fauern lassen, sondern die Miliz nochmals auffordern lassen sich zu ergeben und als zum zweiten Mal auf die türkischen Truppen sei gefeuert worden, habe man sich erst der Waffen bedient.

Fuad-Effendi gab ferner zu verstehen, dass er in einer äusserst delikaten Lage sei, dass das Vorgefallene leider Veranlassung geben könne, die Schwierigkeit seiner Lage zu vermehren um der russischer Seits gemachten Anforderung, das Land vor der Wiederkehr einer Umwälzung zu sichern, zu entsprechen. Hiemit schien derselbe auf die dem Herrn Colquhoun Tags vorher gemachte Mittheilung anzuspielen, dass Russland auch seinerseits beabsichtigt Truppen in die Walachei einrücken zu lassen.

In die Agenzie zurückgekehrt, fand ich gleich Gelegenheit die von Omer Pascha und Fuad-Effendi erhaltenen Versprechungen den in grossen Anzahl versammelten Österreichern mitzuthellen.

Mein Vertrauen in diese Versprechungen ward aber eine halbe Stunde darauf nicht wenig erschüttert, als ein Karren aus Versehen in den Hof fuhr, auf welchem ein durch einen Bajonnettschlag verwundeten Walach (ein Obstverkäufer) lag, welcher vor dem Regierungsgebäude, wo Omer Pascha wohnt, von einem türkischen Soldaten um 1 Uhr mittags auf öffentlicher Strasse so zugerichtet wurde.

Die Gerüchte kreuzten sich in diesem Augenblicke mehr als je: zwei dominieren: der Einmarsch der Russen in das Fürstenthum, und eine Insurrektion mit Magjeru an der Spitze in der kleinen Walachei.

Die hiesigen Bewegungsmänner sind vorsichtig in den Hintergrund getreten. Die von der Lieutenantance in der Hauptstadt versammelten Bauern sind nach Hause. Für den Augenblick scheint es, dass das Reglement ungeachtet des Fluches, den der Metropolit ausgesprochen, ohne Schwierigkeit wieder regieren wird. Welcher Keim aber für die Zukunft gesiet ist, wird die Zeit lehren.

Noch sind keine Verhaftungen vorgenommen worden, aber man fürchtet allgemein, dass es dazu kommen werde.

Nachmittag erhielt ich die in Abschrift anliegende ² Mittheilung des neuen Caimacans. Geruhe das hohe k.k. Ministerium den Ausdruck meiner tiefsten Ehrfurcht zu genehmigen.

Timoni

Arh. St. București, colecția Microfilme Austria, r. 118, c. 265—270 (Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien, Staatskanzlei, Diplomatische Korrespondenz, Konsulate, Bukarest, K.6).

Traducere:

Nr. 119

București, 26 septembrie 1848

Înalt Minister imperial și regal,

Ziua de 24 a lunii curente, o duminică, a trecut fără ca trupele <otomane> să pătrundă în oraș, cum se deducea deja din scrisoarea lui Fuad către mitropolit. Ele au mers pe cimpul de lângă mănăstirea Cotroceni, în imediata apropiere a orașului și și-au instalat tabăra.

La ora 7 seara au fost trase pe neașteptate toate clopotele și o mulțime importantă, de această dată înarmată și aflată în mare agitație, s-a adunat la clădirea guvernului. Un zvon fals, cauzat probabil de faptul că o patrulă turcească s-a apropiat de bariera orașului, a determinat mișcarea <populației>. Poporul, ce-i drept, s-a împrăștiat curind, dar locuitorii și-au petrecut toată noaptea în teamă și speriați.

În decursul <aceleiași> zile domnul Colquhoun a primit o deputație a poporului valah trimisă de Locotenentă, care l-a rugat să intervină pentru ca trupele turcești să nu ocupe orașul. La rindul lui, domnul Colquhoun a încercat să cștîge pe gerantul francez și pe mine în favoarea acestei intervenții. Eu am refuzat însă orice participare, ceea ce a făcut și gerantul francez. Însă domnul Colquhoun, pentru care Fuad efendi era încărcat cu depeșe ale lui Sir Stratford Canning din Constantinopol, și-a trimis secretarul în tabără și a solicitat atît depeșele sale, cit și o convorbire cu Fuad efendi. Acesta din urmă a stabilit-o pentru următoarea dimineață, luni, 25 septembrie.

În dimineața lui 25 a venit în oraș un secretar al lui Fuad efendi și a transmis mitropolitului indicația să se ducă în tabără cu toți boierii, cu notabilitățile și cu Locotenentă, pentru a afla voința sultanului. Locotenentă a obiectat împotriva chemării boierilor; atunci trimisul <lui Fuad> s-a dus imediat la banul Vulpe Filipescu și i-a convocat acolo pe boieri.

Între timp domnul Colquhoun a fost la Fuad efendi în tabără, iar după întoarcerea de acolo mi-a comunicat că a obținut de la Fuad cele mai bune asigurări, totuși cu adăugirea că acesta regretă să vadă că locuitorii Bucureștiului își mențin o atitudine amenințătoare și că tocmai din această cauză comisarul imperial rus insistă pentru intrarea trupelor rusești în Valahia.

Spre prinz, numeroasa deputație, escortată militar, a mers în tabără. Fuad efendi a primit-o în cortul său, a admonestat-o să se supună voinței sultanului, a anunțat dizolvarea Locotenentă și numirea vornicului Constantin Cantacuzino în funcția de caimacam. Aceasta a dus la proteste din partea deputației (cu excepția boierilor), mai mulți vorbitori au protestat cu tărie, au folosit expresii lipsite de eleganță, caracterizînd dizolvarea Locotenentă recunoscute de Suleiman pașa drept trădare și s-au imbulzit spre Fuad efendi, unii cu bastoanele ridicate, încît acesta i-a șoptit un ordin lui Omer pașa — care stătea în picioare în spatele lui — și a trebuit să iasă din cort. Omer pașa s-a aruncat pe cal; în citeva clipe toți deputații au fost inconjurați de militari iar mișcarea trupelor spre oraș a început imediat.

Unii din mulțimea adunată în jurul taberei s-au aruncat la pămînt în fața trupelor care înaintau. La început, infanteria și cavaleria au stat pe loc, dar în cele din urmă au pășit peste ei, cu care prilej mai mulți valahi au fost răniți de copitele cailor.

Trupele trebuiau <să treacă> pe la cazarma nou construită, situată într-un cartier mărginaș și în care se afla ceva miliție rămasă încă în București, precum și corpul pompierilor, în total cam 3—400 oameni. Aceștia au refuzat trupelor turcești intrarea în cazarmă, iar la somația de a se preda, pompierii au deschis focul, cu care prilej pașei comandant i-a fost ucis calul pe care era călare. S-a încins o luptă în care turcii au folosit tunurile și care s-a terminat curînd în defavoarea valahilor. Turcii dau ca pierderi proprii 11 morți și 32 răniți, în timp ce cele ale valahilor sînt date între 40—70. După ce valahii, învinși, au depus armele, li s-a permis să plece la casele lor.

Bubuitul tunurilor și știrile care soseau din cartierele cele mai mărginașe, anume că soldații turci jefuiau și tăiau, au răspîndit o mare spaimă. Unul dintre cei mai vechi sergenți ai Agenției imperiale și regale, stînd la casa lui îmbrăcat în uniformă, a fost probabil considerat, de către cavaleria care trecea prin fața lui și care împingea o mulțime de oameni ce i se împotriveau, drept soldat al miliției valahe și a fost rănit cu sabia, dar nu grav.

Seara la ora 7 1/2 a venit la mine un ofițer ture escortat de 200 cavaleriști și mi-a dat să citesc o notă circulară deschisă semnată de Omer pașa și adresată tuturor consulatelor, în care se cerea să aducem la cunoștința tuturor sușilor aflați sub protecție să-și vadă liniștiți de treburile lor, să nu poarte arme, să evite adunările, iar la orele 8 seara să se retragă la casele lor. Eu am folosit ocazia pentru a-i cere ofițerului să anunțe superiorilor lui cazul întimplat sergentului Agenției și să le ceară, deocamdată în numele meu, menținerea disciplinei.

La ora 8 seara, deși turcii deja de la ora 5 ocupaseră clădirea guvernului, am mai primit protestul Locotenentă, anexat¹ aci în copie, scris de Tell și semnat de el și de N. Golescu. Cel de-al treilea membru al Locotenentă, domnul Eliade, cuprins de panică, se află deja din data de 24 în casa domnului Colquhoun și din acel moment refuză orice cooperare cu ceilalți doi colegi.

Dintre deputații reținuți în tabără, cei mai de vază, cu mitropolitul, au fost escortați noaptea în oraș și anume la Mitropolie și abia astăzi dimineața au fost lăsați <să meargă> la familiile lor. Ceilalți sînt ținuți încă în tabără; noul Caïmacam a fost condus însă la locuința lui ieri seara.

Astăzi dimineață numeroși cetățeni austrieci au inundat Agenția, unii spre a reclama că au fost maltratați și jefuiți de soldați turci în zonele mărginașe ale orașului, alții spre a-mi cere să intervin pentru a se da ordine severe militarilor; cu acest prilej, cei mai impertinenți și mai agresivi au fost aceia care în toată această perioadă au participat cel mai mult la mișcările din Valahia.

Fiind pus în temă de către domnul internunțiu imperial și regal în privința instrucțiunilor date, din porunca sultanului, comisarilor și comandanților turci, în legătură cu drepturile și privilegiile noastre, am hotărât imediat să mă adresez lui Omer pașa, care însă venise din tabără în oraș. Domnul Colquhoun și cu garanții Franței și Prusiei, care tocmai erau la mine în vizită și primiseră aceleași reclamații, mi s-au alăturat. Omer pașa ne-a primit reclamațiile și cererile cu amabilitate, a promis într-adevăr să dea ordine stricte, dar a încercat să ia apărarea trupelor turcești, arătând că el a cercetat deja câteva reclamații și i-a găsit nevinovați pe soldați și că dacă totuși s-a întâmplat ceva în acest sens, aceasta trebuie scuzat din cauza iritației soldaților care au fost primiți cu focuri de armă.

Cind noi (am spus că) nu ne putem considera mulțumiți cu aceasta, iar eu am arătat îndosebi că conducătorilor turci li s-a poruncit ca cetățenilor austrieci să nu li se mai atingă nici un fir de păr, ba chiar să fie sprijiniți cu solitudinea (cuvinte din nota ministrului de externe otoman către domnul cu scribe Stürmer), Omer pașa a promis de mai multe ori să dea ordinele necesare, dar a făcut referiri la Fuad effendi, dînd de înțeles că astfel de ordine trebuie obținute de la acesta.

Cum am aflat de la Omer pașa că Fuad effendi a venit de curînd din tabără în oraș, ne-am îndreptat imediat spre acesta.

El ne-a primit cu cea mai mare amabilitate și ne-a promis că după ascultarea cererilor noastre va da prin intermediul lui Omer pașa cele mai severe ordine.

Eu am adus vorba și despre persoanele reținute în tabără, între care se află în general simpli curioși și mai mulți cetățeni austrieci, iar Fuad a promis că încă astăzi va ordona eliberarea acestora, cu excepția celor care, pentru a-i împiedica să provoace agitație, vor trebui să rămână în arest preventiv câteva zile, pînă cînd orașul se va liniști.

Dacă Fuad effendi nu-și va ține cuvîntul, miine îi voi cere din nou, în scris, pe cetățenii austrieci care se află reținuți în tabără.

Cu acest prilej Fuad effendi a vorbit pe larg despre evenimentele zilei precedente. El părea că-și dă toată silința să demonstreze că a făcut tot posibilul spre a împiedica vărsarea de sînge. Comportarea deputaților în cortul lui a caracterizat-o ca nerușinată și a declarat că s-a aflat în pericol datorită strigătelor, imbulzelii și bastoanelor ridicate; fiind presat de către generalul Duhamel și de către instrucțiunile pe care le avea, nu i-a mai rămas de făcut altceva decît să folosească momentul și, reținînd deputația formată din cei mai pasionați și mai activi conducători ai poporului, să ocupe orașul prin surprindere; el regretă profund conflictul nefericit de la cazarmă, unde, după cum indică rapoartele oficiale ce i-au fost prezentate, miliția valahă a deschis focul prima asupra turcilor; la început, comandantul general de acolo, la focul deschis asupra trupelor sale și asupra lui însuși, nu a răspuns cu foc, ci a somat încă o dată miliția să se predea și numai cînd s-a deschis pentru a doua oară focul asupra trupelor turcești s-a făcut uz de arme.

În continuare, Fuad effendi a dat de înțeles că s-ar afla într-o situație extrem de delicată, că cele întâmplate pot dîm păcate da ocazia pentru ca dificultatea situației lui să fie amplificată în scopul ca cererea părții rusești de a se asigura țara împotriva revenirii la revoluție să fie satisfăcută. Aici, el părea să facă aluzie la cele spuse cu o zi înainte domnului Colquhoun, anume că Rusia, la rîndul ei, intenționează să trimită trupe în Valahia.

Întors la Agenție, am găsit imediat prilejul de a comunica austriecilor adunați acolo în număr mare promisiunile obținute de la Omer pașa și Fuad effendi.

Încrederea mea în aceste promisiuni a fost însă mult zdruncinată o jumătate de oră mai tîrziu, cînd un car a intrat din greșeală în curtea (Agenției), în el zăcînd întins un valah (un vînzător de fructe) rănit prin împungere cu baioneta, care pe la ora 1 la prînz fusese maltratat de un soldat turc în plină stradă în fața clădirii guvernului, unde locuiește Omer pașa.

Zvonurile se încrucează în prezent mai mult decît orînd; două domină: intrarea rușilor în Principat și o insurecție în fața de Magheru în Oltenia.

Conducătorii revoluționari de aici au trecut cu precauție pe planul al doilea. Țăranii aduși în capitală de către Locotenentă s-au întors acasă. Pentru moment se pare că Regulamentul (Organic), indiferent de blestemul pronunțat de mitropolit, va governa iarăși fără dificultate. Cum vor evolua lucrurile, ne va arăta timpul.

Încă nu au fost făcute arestări, dar există în general teama că se va ajunge și la ele.

După amiază am primit comunicarea noului calmacam, anexată² aici în copie.

Binevoiască înaltul Minister imperial și regal să primească expresia profundului meu respect.

Timoni

¹ ² Ambele documente se află pe rolă la c. 271 și 272. Au fost publicate în *Anul 1848 în Principatele Române. Acte și documente*, tomul IV, București, 1903, p. 322 și 351.

13

1848 septembrie 27/octombrie 9, București. Nota comisarului otoman Fuad efendi, adresată consulului general austriac la București, Casimir Timoni, prin care solicită autorităților habsburgice măsuri pentru îndepărtarea de la granița cu Țara Românească a revoluționarilor români refugiați în Transilvania și pentru împiedicarea introducerii de arme și muniții în Țara Românească.

Bucharest, le 27 September/ 9 October
1848

Monsieur,

J'apprends qu'outre Mrs. Eliade et Tell, un nombre considérable de personnes compromises dans les événements qui ont troublé la tranquillité de ce pays depuis le 11/23 Juin se sont réunies à Cronstadt et sur les frontières de la Transilvanie.

La réunion près des frontières de cette principauté d'un nombre de personnes, dont les opinions subversives sont connues doit naturellement attirer toute notre attention; elle est dangereuse pour la tranquillité du pays; elle pourrait amener des complications sérieuses, surtout dans ce moment où les esprits soit en Valachie, soit dans les pays limitrophes, se trouvent dans un état de fermentation, que Vous ne pouvez ignorer: elle saurait même faire naître des incidents qui pourraient nuire à la bonne harmonie et parfaite entente qui règne si heureusement entre nos deux Cours.

Dans ces circonstances il est de mon devoir de vous prier, Monsieur, de vouloir bien faire auprès du Ministère de S.M.I et R. Apostolique et, vu l'urgence, auprès des Autorités Autrichiennes en Transilvanie, les démarches nécessaires afin que ces individus soient éloignés des frontières et renvoyés dans l'intérieur de l'Empire d'Autriche et que dorénavant il ne leur soit pas permis de se rassembler ainsi près des frontières où leur présence ne peut que nous causer des embarras mutuels et compromettre les rapports de bon voisinage que la Sublime Porte a tant à cœur de maintenir avec l'Autriche. Je Vous prie aussi, Monsieur, de vouloir bien faire à qui de droit les communications nécessaires afin que des strictes mesures de surveillance soient adoptées de la part des douanes Autrichiennes pour empêcher l'introduction des armes et munitions de guerre dans cette principauté.

Recevez, Monsieur, l'assurance de ma considération la plus distinguée.

Fuad

Arh. St. București, colecția Microfilme Austria, r. 118, c. 288—289 (Haus-, Hof — und Staatsarchiv Wien, Diplomatische Korrespondenz, Konsulate, Bukarest, K. 6).

Traducere :

București, 27 septembrie/9 octombrie 1848

Domnule,

Aflu că în afară de domnii Eliade și Tell, un număr considerabil de persoane compromise în evenimentele care au tulburat liniștea acestei țări după 11/23 iunie s-au reunit la Brașov și de-a lungul graniței Transilvaniei.

Reunirea, în apropierea granițelor acestui principat, a unui număr de persoane ale căror opinii subversive sînt cunoscute trebuie în mod firesc să rețină întreaga noastră atenție; ea constituie un pericol pentru liniștea țării; ea ar putea duce la complicații serioase, mai ales în acest moment cînd spiritele, atît în Valahia cît și țările limitrofe, se află într-o stare de efervescență, pe care dumneavoastră nu o puteți ignora: ea ar putea chiar să dea naștere la incidente care ar putea dăuna bunei armonii și perfecteîi înțelegeri care domnesc atît de fericit între cele două Curți ale noastre.

În aceste împrejurări este de datorîa mea de a vă ruga, domnule, să binevoiți a întreprinde pe lîngă Ministerul Maiestății sale imperiale și regale apostolice și, avînd în vedere urgența, pe lîngă autoritățile austriece din Transilvania, demersurile necesare pentru ca acești indivizi să fie îndepărtați de la graniță și trimiși în interiorul Imperiului austriac și pentru ca de acum înainte să nu le mai fie permis să se adune astfel în apropierea graniței, unde prezența lor nu poate decît să ne cauzeze neplăceri reciproce și să compromită raporturile de bună vecinătate pe care Înalta Poartă dorește, din toată inima să le mențină cu Austria. Vă rog, de ase-

menea, domnule, să binevoiiți a face celor în drept comunicările necesare pentru ca să fie adoptate de către vama austriacă măsuri stricte de supraveghere spre a împiedica introducerea de arme și muniții de război în acest Principat.

Primiți, domnule, asigurarea considerației mele cea mai distinsă.

Fuad

14

1848 noiembrie 7. Lipova. Scrisoarea vicecomitetului Comitatului Timișoara către Comitetul pentru apărarea patriei în care relatează desfășurarea evenimentelor revoluționare, solicitând 10 000 florini.

Traducere (subl. în doc.)

Către Comitetul pentru Apărarea Patriei

Pentru necesară cunoaștere consider de datoria mea să comunic din timp în timp știri despre situația noastră apăsătoare.

Comandamentul general din Timișoara i-a reușit să așeze răzvrătirea în rindurile populației.

Din zi în zi seridică mai multe localități, preoții lor, notarii, primarii, circumarii, cu un cuvânt toți cei la care găsim un petec albastru sînt fie alungați, fie duși legați în cetate, unde, după o admonestare părintească a comandantului Cetății, alți victimele ei și tilharii sînt lăsați acasă, în schimb răsculații sînt lăudați de către ofițeri.

Comunicațiile sînt total întrerupte, în parte datorită localităților răscolite, în parte datorită raidurilor ularilor.

Informații sigur pot obține doar de la Lipova, de pe o rază de 3 pînă la 4 mile.

Pe acest mic teritoriu s-au răscolit pînă acum 10 localități. Locuințele, magaziile de cereale și clădirile gospodărești părăsire de cei înstăriți sînt jefuite, clădirile deteriorate, unele complet dărîmate și pe toți oamenii pîrtind straie orășenești i-au jefuit tilharii în așa hal încît abia au scăpat cu viață.

Și în plasa Aradul Nou s-au răzvrătit cîteva localități, chiar și germane, însă cînd trupele noastre au ocupat Aradul Nou, au revenit la supunere.

Vești asemănător de triste din zone mai îndepărtate sînt aduse doar de refugiații implorînd după ajutor.

Puterea judecătorească a comitatelor nu poate întreprinde nimic în această direcție datorită lipsei unei forțe armate.

M-am adresat deseori domnului maior Mariassy pentru ajutor, — întrucît însă trupele aflate la Aradul Nou sînt în majoritate neînarmate, n-am putut obține ca atare nimic.

Garnizoana din Lipova se ridică la aproximativ 500 oameni, care în cazul unui atac, așteptat din oră în oră, nu sînt suficienți să apere trecerea Mureșului.

Am cerut de asemenea ajutor de la domnul comisar regal Vörös Antal, întrucît însă, datorită tulburărilor izbucnite în rîndul românilor, domnul maior Gál s-a deplasat cu o parte a Gărzii Naționale din Arad în comitatul Zărand, nici din această parte nu ne putem aștepta la ceva.

Iar domnul Vucovici, comisar regal este plecat de 17 zile deja la Seghedin și de acolo probabil pentru înăbușirea tulburărilor sîrbești. Și astfel obligați la inactivitate trebuie să contemplăm cum pătura instruită a populației, lipsită de circulație comercială și monetară, se luptă cu lipsurile.

Casieria noastră comitatensă este atît de goală încît pentru satisfacerea trupelor, a funcționarilor și servitorilor noștri comitatensî a trebuit să folosim mica sumă depusă în Casieria de mină curentă, de serviciu. Și pentru a menține prestigiul instituției noastre, îmi permit să rog Comitetul pentru Apărarea Patriei să binevoiască a ne alca în această situație cel puțin 10.000 fl., întrucît comitatul nostru are oricum deja o pretenție decontare de 5000 fl. plătitibilă de Casieria Națională, pe care însă atunci noi n-am putut-o dovedi întrucît actele noastre au rămas la Timișoara.

Despre trădătorii vicleni din Timișoara știu doar din cite una sau alta din numeroasele ordonanțe pe care le scot, ajunse la Lipova. Zilele acestea am aflat că a fost înnoit Comitetul, numele fiecăruia însă nu le-am putut afla cu certitudine. Din partea orășenimii (burghezicii? Burgerschaft) rolurile principale le au tot Ludovic Ambrosy și Schulc Dezsán.

Lipova, la 7 noiembrie 1848

Muranyi Ignatú mp
vicecomite al comitatului
Timiș

Tradus de
ss. Kólgysesy
căpitan pensionar

Arh. St. Timiș, fond. Cdt. gen. băn., CDLXXX/116, f.º 75 9, trad. din lb. magh. 1b. germ

15

1848 decembrie 17, Oravița. Adresa prim-judeului guvernator al Comitatului Caraș către comisarul regal Vucovici Sava privind intrarea revoluționarilor în Reșița.

337. De la primjudele guvernator al comitatului i Oravița, la 17 decembrie 1848
Caraș
Domnule Comisar Regal!

În această clipă am primit raportul că în 17 decembrie, la ora 10 și 3/4, două companii de grăniceri și câteva mii de locuitori răsculați au atacat Reșița, dar ai noștri, cu ajutorul companiei mobile din Oravița aflată la fața locului și cu un tun de 18 funți al gărzii naționale locale, a respins glorios inamicul, fără a înregistra vreo pierdere din partea noastră; în schimb din partea inamicului au putut fi văzute destul de numeroase urme de sânge pe drumul retragerii.

ss. Kovács Karoly
primjude guvernator comitatens

Fila 1 v.

337. De la primjudele guvernator
al comitatului Caraș.

Domnului comisar regal Vucovici Sava
Becicherecul-Mare

Arh. St. Timiș, fond. Vucovici, dosar III/51, f. 1, orig., lb. magh., semnat, sigiliu în ceață deteriorată,